

Nr 332.

Av herr Lindhagen, angående interpellationsrätten.

I min motion 1938 I: 306 erinrades att interpellationsrätten ju är godtagen av båda statsmakterna i praxis som en konstitutionell institution för stärkande av riksdagens inflytande. Det vore därför av vikt för riksdagen att den ej råkar i förfall genom privata gottfinnanden av enskilda statsråd. Interpellationsrättens betydelse är ytterligare konfirmerad genom praxis tillika så, att riksdagen plägar i regel medgiva en begärd interpellation, såvitt ej särskilda omständigheter i undantagsfall anses böra föranleda avslag.

På senare tider har även i Stockholms stadsfullmäktige efter riksdagens föredöme införts en interpellationsrätt från ledamöter av stadsfullmäktige till borgarråden, vilka i kommunen motsvara regeringens statsråd. I arbetsordningen för Stockholms stadsfullmäktige, antagen av fullmäktige den 2 december 1935, är under § 9 institutionen formulerad sålunda:

»Vill stadsfullmäktig till borgarråd framställa spörsmål i ärende, som tillhör fullmäktiges handläggning, skall detsamma, skriftligen uppställt, ingivas till stadskansliet minst fem dagar före det sammanträde, vid vilket spörsmålet är avsett att framläggas. Ärendet skall uppföras sist å föredragningslistan för detta sammanträde.

Fullmäktige besluta utan föregående överläggning, huruvida spörsmålet må framställas eller icke. Lämnas sådant medgivande, skall spörsmålet överlämnas till vederbörande borgarråd och av denne så snart ske kan besvaras.»

Interpellationsförfarandet har i stadsfullmäktige praktiserats så, att i regel vid interpellationens definitiva beviljande ordet därefter begärts av vederbörande borgarråd för interpellationens besvarande. Av formuleringen i § 9 framgår att det anses ligga i sakens natur att en beviljad interpellation alltid bör besvaras av borgarrådet.

*

Underlåtenhet att besvara i riksdagen beviljad interpellation efter privat gottfinnande av enskilda statsråd sker sannolikt även utan underställning till statsrådsberedningen och allra minst till konseljen.

Genom en dylik revolution från enskilda statsråd råkar det betydelsefulla interpellationsinstitutet som sagt i förfall. Det tillkommer väl då riksdagen att försvara sitt av gammal praxis stadfästade privilegium genom en motsvarande beskedlig kontrarevolution. Detta givetvis under förutsättning, att demokratin i Sverige, såsom utlandet föreställer sig, fortfarande florerar och ej själv ställer sig på avskrivning genom medgivande till parlamentets alltmer minskade inflytande.

Av dessa skäl tillåter jag mig fullfölja mitt syfte med motionen 306 sålunda, att jag nu hemställer,

att första kammaren ville genom en motsvarande, saktmodig kontrarevolution värna om interpellationsrätten mot enskilda statsråds i motionen 306 omnämnda växande praxis med eller utan samförstånd med statsrådsberedningen eller konseljen genom att i sina ordningsföreskrifter intaga väsentligen följande stadgande:

»Av kammaren beviljad interpellation förutsätter kammaren komma att av vederbörande statsråd besvaras, såvida ej särskilda skäl däremot anses föreligga. Ett sådant förhinder och helst även skälen därför torde förväntas bli anmälda för talmannen, som därefter lämnar kammaren tillkännagivande om det hinder som förelupit.»

Då ett samråd med regeringen, ehuru ej nödvändigt, dock kan vara önskvärt, så gives därför ingen annan form än interpellation till statsministern i ämnet. Vid nästa plenum kommer jag eventuellt att begära kammarens tillstånd till en sådan interpellations framställande.

Stockholm den 23 april 1938.

Carl Lindhagen.